

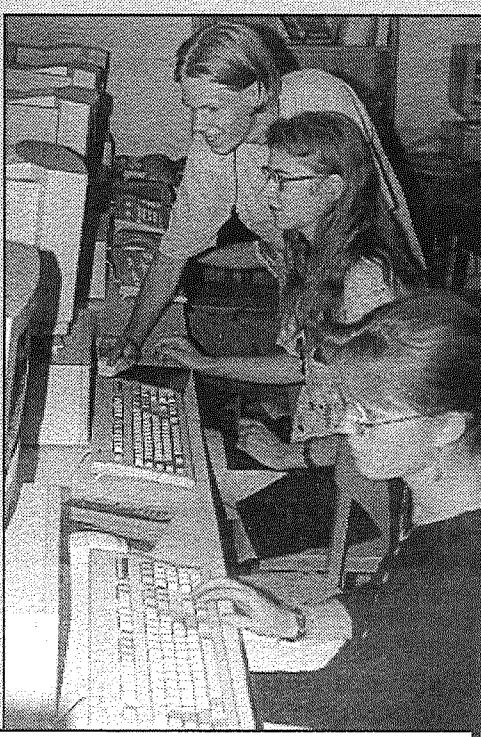
NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

• Nr. 59 (6776)

• Trešdiena, 1997. gada 13. augusts

• Cena Ls 0,16

No 4. līdz 8. augustam Preiļu Valsts ģimnāzijā bija sapulcējušies 65 skolēni, – tie bija nometnes «Mazā» Alfa daļnieki.

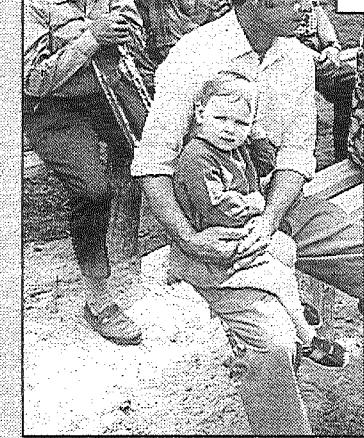
3. lpp.

Parit Aglonā – Jaunavas Marijas Debesis uzņemšanas lielie svētki.

Vārkavas pagastā piekt-dien atklāja jauno estrādi.

2. lpp.

Atbilstoši finansiālajām iespējām Preiļu dome vasaras mēnešus izmanto pilsētas labiekārtošanai.

3. lpp.

Vēl šodien «NOVADNIEKĀ»:

- ▼ Saruna ar Preiļu novada tūrisma informācijas centra vadītāju Ingūnu Zīmeli → 3. lpp.
- ▼ Ipaši atbalstāmie reģioni – jauna iespēja Preiļu rajonam → 4. lpp.
- ▼ Rajona centrālās bibliotēkas vadītājai Inārai Batarāgai šajās dienās dzīves jubileja. Par viņu → 5. lpp.
- ▼ Piezīmes no Austrumeiropas → 6. lpp.
- ▼ Policijas ziņas un citi ar likumību saistīti materiāli → 7. lpp.
- ▼ Praktiski padomi dārzkopjiem → 8. lpp.

LĪVĀNU PILSĒTAS DOMĒ

Piešķirti līdzekļi un aizdevums

Dome piešķirusi līdzekļus folkloras kopai «Ceiruleits» sakarā ar piedalīšanos Vislatvijas lietišķas mākslas gadatirgū Ventspilī 1997. gada 27. jūlijā dalējai transporta izdevumu segšanai; bērnu darba un atpūtas nometnes organizēšanai Līvānu bērnu un jauniešu centrā, tai skaitā ekskursijai pa Latgali un mācību materiālu iegādei.

Aizdevumu no domes īpašuma privātizācijas fonda dome nolēmusi izsniegt IU «Salons Tev». Kredits Ls 100 000 piešķirts uz 3 gadiem ar procentu likmi 12% gadā, slēdzot atbilstošu līgumu.

Apstiprināts pilsētas domes speciālais budžets

Dome apstiprinājusi Līvānu pilsētas domes speciālo budžetu 1997. gadam ieņemumos Ls 4 944 600; izdevumos Ls 4 562 200; līdzekļu atlīkums gada sākumā Ls 153 100, gada beigās Ls 521 500.

Zanda Reitere

Līvānos visaugstākais bezdarba līmenis

Kā informēja Valsts nodarbinātības dienesta Līvānu nodaļas priekšnieks Māriks Tormanis, Līvānos šobrīd ir 30,2% bezdarbnieku. Tas ir augstākais rādītājs ne tikai mūsu rajonā, bet arī starp visām Latvijas pilsētām.

Tā kā cilvēkiem ir gandrīz neiespējami atrast darbu savā specialitātē, daudzi izmanto iespēju pārkvalificēties. Mācību centrs bezdarbniekiem piedāvā apgūt latviešu valodas, datoru, grāmatvežu, optiskās šķiedras operatoru, sekretāru, lietvežu kursus.

Patlaban Līvānos šos kursus apmeklē 102 bezdarbnieki, bet 44 cilvēki ir nosūtīti mācīties līdzīgos kursos Rīgā. Lai gan mācīties nekad nav par vēlu, tomēr darba iespējas Līvānos ir niecīgas. To apliecinā tas, ka tikai 5% no apmācītājiem ir iekārtojušies darbā. Tomēr, par spīti zemajam rādītājam, arī nākotnē turpināsies bezdarbnieku pārkvalifikācija.

Pašreiz ir tas laiks, kad cilvēkiem pati daba dāvā iespēju nopelnīt. Šo iespēju cenšas nelaist garām gandrīz neviens, arī darbu zaudējušie cilvēki. Lasot meža ogas un sēnes, izmisušie laudis taupa katrai santīmu, jo, kā zināms, — ja santīmu pie santīma neliksi, pie lata netiksi.

Zanda Reitere

Par brīvdienas izsludināšanu 1997. gada 15. augustā

Lai dotu iespēju rajona iedzīvotājiem piedalīties Jaunavas Marijas Debesis uzņemšanas lielajos svētkos Aglonā, rajona padome pieņemusi lēmumu noteikt 15. augustu par brīvdienu rajona padomes iestādēs un uzņēmumos strādājošajiem. Arī pārējo iestāžu un uzņēmumu vadītājiem ieteikts izsludināt 15. augustu par brīvdienu.

Jautājums par brīvdienas atstrādāšanu jaizlejīgajā iestāžu vadītājiem.

Lemj par teritoriālo reformu

Aglonas pagasta padomes deputāti nolēmuši turpināt 1995. gadā uzsāktos Aglonas pagasta teritoriālplānošanas pasākumus saskaņā ar Latvijas Republikas Ministru kabineta normatīvajiem aktiem. Izvērtējot iespējas pašvaldību teritoriālās reformas realizācijā, Aglonas pagasta padome uzsakta, ka sociāli ekonomiski pamatooti būtu Preiļu rajonā Aglonas pagasta teritoriju atjaunot robežas, kādas Aglonas pagastam bijušas līdz 1940. gadam. (*Lasītāju zināšanai. Aglonas pagasts ietvēra daļu pašreizējā Rušonas pagasta līdz pat Aglonas stacijai. Tā robeža gāja pa Rušonas ezeru, Rušenicas upi, Zolva ezeru.*)

Bez tam padomes sēdē deputāti nosprieda, ka galigo lēmumu par Aglonas pagasta, Grāveru un Kastulīnas pagastu (abi Krāslavas rajonā) apvienošanos varētu pieņemt pēc kopējā teritoriālās attīstības plāna un sociāli ekonomiskā pamatojuma izstrādāšanas, kuru vajadzētu pabeigt līdz 2000. gadam.

Iepērk graudus

Pagājušajā nedēļā graudaugu laukos izbrauca pirmie kombaini, izlases veidā sākās labības plauja. Kā informēja laukaimniecības departamenta direktora vietnieks Jānis Desainis, akciju sabiedrība «Rēzeknes dzirnavnieks» jau pirms nedēļas sākusi iepirkat graudu. Zemnieki jau pavašari ar «Rēzeknes dzirnavnieku» varēja noslēgt līgumus par graudu pārdošanu, bez tam nepieciešamības gadījumā saņemt kredītu minerālmēslojuma vai sēklas iepirkšanai.

Par kviešiem maksā 70 līdz 90 latu bez PVN par tonnu atkarībā no lipeķļa saturu. Par rūdīiem atkarībā no kvalitātes samaksā ir 70 līdz 75 lati par tonnu. Graudiem jābūt ar glabāšanas mitrumu līdz 14 procentiem, taču par zemāku samaksu pieņem arī neizķāvētus graudu.

Graudu pieņemšanu uzsācis arī labības pārstrādes kombināts Daugavpilī.

Lielākie graudaudzētāji mūsu rajonā, kā informēja J. Desainis, ir pajū Sabiedrības «Turība», «Ausma», «Jersika», kā arī daudzu pagastu zemnieki. Tomēr daudzās vietas šīs vasaras sākuma nelabvēlīgie apstākļi — jūnija lietus — pazeminājušas iespējamās ražas lielumu. Piemēram, Silajānu puse vēji un lietus laukus bija tā sapostījuši, ka zemniekiem nācas plaut zaļu labību un izbarot lopiem.

L.Rancāne

Konference par pienkopību

2. augustā Rīgā akciju sabiedrības «Rīgas piena kombināts» zālē notika Zemkopības ministrijas un Latvijas Piensaimnieku Centrālās savienības organizēta konference «Piena sektora attīstība un problēmas Latvijā».

No mūsu rajona konferencē piedalījās laukaimniecības departamenta rajona nodajas direktors Jānis Vucēns un akciju sabiedrības «Preiļu siers» direktors Jāzeps Šņepsts. Kā informēja J. Šņepsts, konferencē tika runāts par priekšnoteikumiem, kas nosaka Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā un ir saistīti ar laukaimniecības jautājumiem un konkrēti — piena produkcijas tirgu.

I. Pastare

NOVADNIEKS

Redaktors Pēteris Pīzelis

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī. Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Dibinātājs un izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija». Direktore Tamāra Elste.

Izdevēja un redakcijas adrese:

Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.

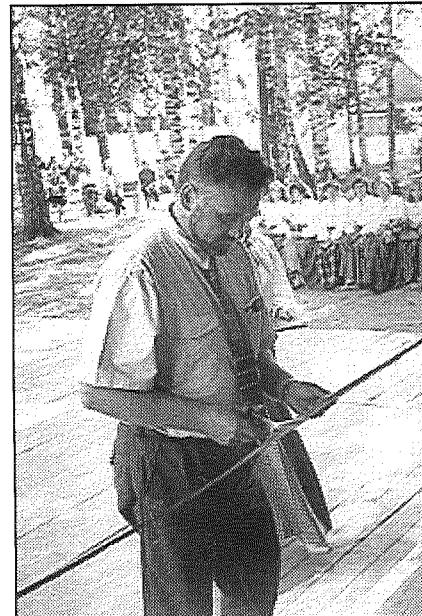
Tālr. 22059 (redaktoram un SIA direktorei), 22305 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana), 22154, 21996 (korespondenti). Fax 21759.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē, Baznīcas ielā 28. Ofsetspiediens.

Viena uzsk. iespiедloksnes. Metiens 4530.

Pasūtījuma indekss 3033.

Jauna estrāde Vārkavā

● Vārkavas pagasta padomes priekšsēdētājs Arturs Štagars atklāj jauno estrādi.

Vārkavas pagastā piektdien tika iedanota un ieskandēta jaunuzceltā estrāde. Līdz šim vārkaviešiem nebija brīvdabas estrādes, sarīkojumi notika kultūras namā. Vārkavas pagastā kultūras dzīve ir rosīga, neraugoties uz grūtīm apstākļiem.

Vārkavieši slaveni ar saviem iestudējumiem, arī šovasar pagasta iedzīvotājiem bija iespēja noskatīties jaunas lugas pirmizrādi, kas bija tapusi kultūras nama direktore Elvīras Āboliņas vadībā. Turpmāk pagasta pašdarbiniekim būs vēl vairāk iespēju, estrāde taču nevarēs stāvēt tukša.

Piektdienas vakarā uz Vārkavu ceļu mēroja gan ciemiņi, gan pagasta ļaudis. Vietējais folkloras ansamblis jauno skatuvi iedziedāja ar «Mazs bij» tēva novadiņ(i)s», skanēja arī novadnieka Egila Bāra dzejolis

● Arapsveikumiem ieradušies Sutru, Aizkalnes un Rožkalnu pagastu pārstāvji.

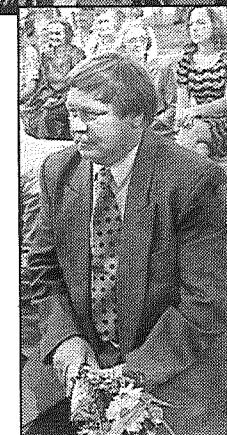

● Estrādes būvētājiem pašvaldība piešķira nelielas prēmijas, izteica pateicību. Estrādi cēla Ināra Terentjeva, Anatolijs Lavrenovs, Aleksandrs Beinarovičs, Ievans Lavrenovs, Nikolajs Kirilovs, Nikolajs Stepanovs...

par Vārkavu. Pagasta padomes priekšsēdētājs Arturs Štagara pārgrieza tradicionālo lenti. Ar apsveikumiem bija ieradušies rajona padomes priekšsēdētājs Ilmārs Melušķāns, pagastu pārstāvji. Pēc tam

montēt vai rekonstruēt,» stāstīja Arturs Štagars.

«Pirms kāda laika dienaskārtībā bija skola, kuras pielāgošanā pamatskolas vajadzībām (līdz šim šeit bija bērnudārzs) ieguldīts daudz līdzekļu. Šogad uzbūvējām estrādi. Turpinās pagasta padomes ēkas remonts. Tājā būs jau ni ērti kabineti visu pagasta institūciju darbiniekiem, būs laulību zāle, centrālapkure. Domājam pagasta padomes ēku izremontēt līdz 18. novembrim. »

● ...bet darbus un celtniecību uzraudzīja un pārzināja pagasta saimniecības daļas vadītājs Aivars Čaunāns.

● Kā skan uz jaunās estrādes? Iemējina Vārkavas folkloras ansamblis.

«Mēs katru gadu cenšamies kaut ko uzbūvēt, izre-

Augu aizsardzības speciālisti pieredzes apmaiņā Lietuvā

■ Jūlija nogalē Lietuvas pilsetā Dubingė notika Baltijas valstu konference augu aizsardzības jautājumos. Konferencē piedalījās arī Jevgēnija Stikāne, Valsts augu aizsardzības stacijas vecākā inspektore.

Viņa pastāstīja, ka trīs dienas ilgajā konferencē galvenais guvums bijis iepazīšanas ar augu aizsardzības struktūru Baltijas valstīs, situācijas analīze un jaunākās pasauleslavenu firmu atziņas.

Izrādās, ka Latvija jaunu augu aizsardzības preparātu reģistrācijas un ieviešanas ziņā ir līderis, atstājot aiz sevis gan Lietuvu, gan Igauniju. Taču pielietojuma apjomu ziņā joprojām nevaram līdzināties ar Lietuvu. Sajā kaimiņu valstī augu aizsardzība ir 1989. gada līmenī (kā pirms kolektīvo saimniecību likvidācijas, kad augu aizsardzības jautājumus risināja nopietni un centralizēti). Latvijā

devīndesmito gadu sākumā bija tik straujš kritums, ka iepriekšējo līmeni varēs sasniegt tikai pēc vairākiem gadiem.

Jevgēnija Stikāne uzsvēra, ka viņu ļoti iespaidojuši Lietuvas lauki, kur pat parviršam garām braucējam redzams, ka atjaunojas lielražošana. It īpaši valsts vidienē, bet uz Utenas pusi gan vairāk redzamas mūsu laukiem raksturīgās ainas. Lietuviešiem esot ļoti skaisti un tiri graudaugu sējumi. Lai gan paši laukaimnieki esot nobažušies, ka drīz vien sākoties problēmas ar ražas realizāciju. Pēc J. Stikānes domām lietuviši daudz plašāk veicot izmēģinājumus un ieviešot jaunājumus augu aizsardzībā.

Sogad semināru Dubingė organizējusi Kemiras Agroviļņas nodaļa. Nākamgad kaimiņu speciālistus uzņems Latvijas augu aizsardzības speciālisti.

L.Kirillova

Tehniskās jaunrades centrs maina mājvietu

■ Tehniskās jaunrades centra lidmodelisma sekcija pārcēlusies uz citām telpām.

Naminu Preiļos, Talsu ielā 4 zina vai visi Preiļu zēni un pilsētas iedzīvotāji. Šeit daudzus gadus darbojas tehniskais jaunrades centrs. Taču īstenojot pilsetas labiekārtošanas plānu un rekonstruējot Talsu ielu, tas kavēja ietves uzbūvi šajā pilsētas daļā. Vietā, kur pie bankas, policijas, tirdzniecības objektiem vērojama liela transporta kustība, bija nepieciešama ietve, jo skolēniem savukārt šeit taisnākais ceļš uz skolu. Ietves uzbūvi traucēja minētā ēka, ko paredzēts nojaukt.

Lidmodelisma sekcija pārcēlusies uz Kārsavas ielu 4. Paredzēts, ka šeit sāks darbu arī jaunas sekcijas — kuģu modeļu un trases automodelisma sekcijas. Daļa tehniskās jaunrades centra sekciju pagaidām paliek savās iepriekšējās telpās Aglonas ielā 20.

L.Rancāne

Pilsēta top skaistāka

«Stūrītis no Eiropas», atsevišķi Preiļu iedzīvotāji tā mēdz teikt par Talsu ielas gabaliņu gar banku, kur gājējiem nav jāskatās zem kājām, lai nepakluptu, jo ietve ir līdzēna, kur deģ patikama izskata ielas apgaismes lampas, kur ielu klāj līdzens asfarts, bet pati banka glīti nokrāsota. Kā gribētos vairāk šādu eiropeisku gabaliņu!

Atbilstoši pilsētas finansiālajām iespējam pašreiz Talsu ielas labiekārtšana turpinās. Ietve top arī ielas otrā pusē, šajās dienās paredzēts nojaukt bijušo jauno tehniku statcijas ēku, lai varētu ietvi pagarināt. Tieki izmantoti valsts ceļu fonda piešķirtie līdzekļi.

Līdz rudenim jaunu izskatu iegūst arī Kooperatīva iela. Paredzēts izlīdzināt bedres, noasfaltēt. Pie sporta kluba «Cerība» smaržo svaigs asfarts. Kā pastāstīja Preiļu domes speciālists dzīvokļu komunālajos un celtniecības jautājumos Voldemārs Upenieks, sporta klubs asfaltu klāj par saviem līdzekļiem. Jautājis par pašlaik neapmierinošo izskatu Preiļu parkā, Voldemārs Upenieks pastāstīja, ka parka dīķi, kanāli sakāra ar sausumu ir izsusējuši, atklājot savas nepievilcīgās gultnes. Aiz parka teritorijas Preiļupē jārekonstruē slūžas, ar kuru paliņši varētu regulēt ūdens ieplūšanu no

Preiļupes parka kanālos sausuma periodos. Projekts izstrādāts, bet darbu uzsākšanai pašlaik neesot līdzekļu. Savukārt parka estrādē tiek remontēti un ierīkoti jauni soliņi, jo daļa šovasar salauztī. Solu bojātajus un iznīcinātajus līdz šim nav izdevies pieķert, jo, kā teica V.Upenieks, «kāmēr sargā, tikmēr nebojā».

Jaunu izskatu pārkārsošanas ceļā iegūst mazās arhitektoniskās formas, biežāk šovasar var redzēt virūs ar zāles plāvēju un izkaptīm. Ļoti glītu izskatu vairākkārtējas applaušanas rezultātā ieguvis zālājs Daugavpils ielas malā siera rūpīcas dzīvojamā mikrorajonā.

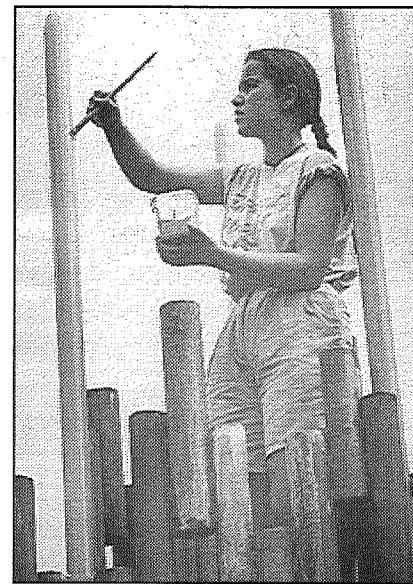
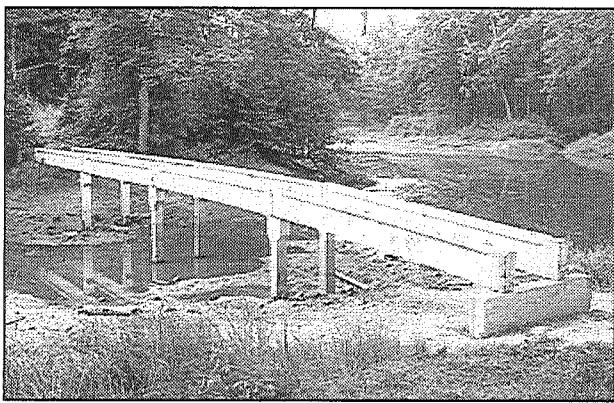
Diemžēl dažviet pilsētas apsaimniekotāju un iedzīvotāju intereses nesakrīt. Var saprast vēlēšanos sargāt zālāju no izmīdišanas pašā pilsētas centrā blakus avīžu kioskiem un divu lielu akmeņu novietošanu gājējiem ceļā. Taču šī ir vieta, kur ietve sen kļuvusi sāra un īstenībā jārūpējas par ietves paplašināšanu, jo uz tās var pārmīties ne vairāk kā divi pretimnācēji. Šķiet, ka, novietojot akmeņus zālājā, šeit pietrūcis logiskas gājēju plūsmas rīta un vakara stundās, sevišķi skolas laikā, analīzes.

L.Rancāne

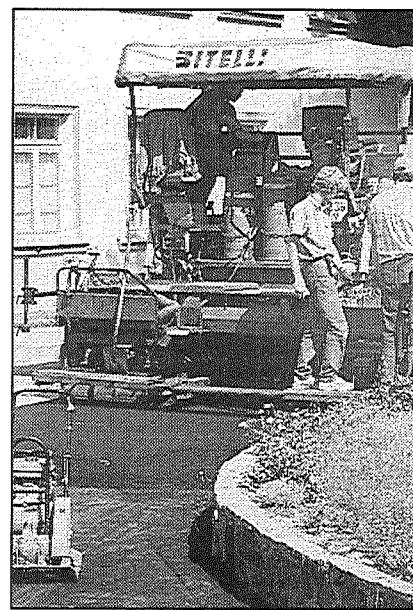
● Asfalta lejamā mašīna no Rēzeknes firmas pie sporta kluba «Cerība».

● Pārgalvīgie mēdz pa šī nepabeigtā tilta sijām balansēt līdz parka salīnai arī tad, kad dīķis zem tām ir ūdens pilns «līdz lūpai».

J.Silicka foto

● Pilsētas uzsvaidzināšanas darbos tiek iesaistīti jauni spēki. Krāso Liene Abricka.

Ropažnieki esot arī Preiļu rajonā

30. jūlijā Rīgā bija sapulcējušies Ropažnieku kustības aktivisti no Alūksnes, Bauskas, Cēsu, Liepājas, Limbažu, Ludzas, Preiļu, Rēzeknes un Ventspils rajona, kā arī no Rīgas. Sanāksmē ievēlēti šīs kustības novadu koordinatori, — Latgalē tas būs Saeimas deputāts Leonards Stašs, «Novadniekiem» ziņo Egils Ermansons no «Neatkarīgās Rīta Avīzes».

Ropažnieki uzsvēr, ka vini nav jauna partija, bet par ropažnieku varot kļūt katrs, kas darbojas, lai Saeimā ievēlētu deputātus, kuri būtu atbildīgi vēlētāju priekšā. Masu saziņas līdzekļiem izplatītajā «skrejzīnā» Ropažu kustības dome paziņo: «Kamēr partijas darbosies savās un savu finansētāju interesēs, kamēr korumpēti rumpīši rosīsies Saeimā, valstī kārtības nebūs.»

Lai valsts pavisam neaizietu postā, ropažnieki ierosina grozīt Saeimas vēlēšanu sistēmu, lai «pilsēti» varētu balsot nevis par partiju listiem, bet par konkrētiem kandidātiem. Tad pa pagastiem nebraukās spožas «lokotomīves», bet katrs kandidāts nāks pats vēlētāju priekšā, un deputāts nevarēs slēpties aiz partiju «politiskās atbildības», par darbošanos Saeimā būs jāatlīdzīt pašam, vēlētājiem acis skatoties. Tas nozīmē pāriet no proporcionālās vēlēšanu sistēmas uz mažoritāru.»

Savu nodomu īstenošanai ropažnieki sākuši parakstu vākšanu zem ierosinājuma grozīt Satversmi, izplata «skrejzīnā» — aicinājumus tautai «mosties», gatavo materiālus, lai izskaidrotu, kas ir mažoritārā vēlēšanu sistēma, bet tautsaimnieks Ojārs Blumbergs izstrādā ekonomisko programmu, kas «parādis virzienu, kurp iet mūsu valstī». Kas mūsu rajonā ir Ropažu kustības aktivisti, «Novadniekiem» neizdevās noskaidrot, — ne lauksaimniecības departamentā, ne lauksaimniecības konsultāciju birojā par šādu «strāvojumu» vietējā zemniecībā nebija neko dzirdējuši.

P.Pizelis

Nometne «Mazā Alfa» kļuvusi par tradīciju

Matemātikas nometnes «Mazā Alfa» dalībnieki šogad svinēja desmitgadi. Sākot no 1987. gada, kārtu vasaru matemātikas «piekritēji» sapulcējās, lai pievarētu kādu interesantāku, neparastāku uzdevumu un arī jauki viesu nedēļu visi kopā pavadītu brīvo laiku, «Novadniekiem» pastāstīja Preiļu Valsts ģimnāzijas direktora vietniece mācīnū un audzināšanas darbā Līga Pauniņa. Nometne savulaik tapusi sadarbībā ar Latvijas Universitātes docentu Agni Andžānu. Iedvesmotāja un ideju ģeneratore bija skolotāja Marīte Seile.

Sogad nometne notika no 4. līdz 8. augustam, bija sapulcējušies aptuveni 65 skolēni: aicināti tika mūsu rajona skolu matemātikas olimpiāžu uzvarētāji, 8 bērni bija no Daugavpils 1. ģimnāzijas, 2 no Rēzeknes rajona, 2 no Liepājas rajona. Nometne notika Preiļu Valsts ģimnāzijas telpās (te internātā dalībnieki nakšņoja, darbojās informātikas kabinetā). Pārējos nometnes rīkošanai nepieciešamos izdevumus sponsorēja rajona padome un skolu valde.

Nometne ritēja aktīva dzīve. Dalībnieki darbojās trijās klašu grupās: 5.-6., 7.-8.-9. un 10.-11. klašu audzēkņi. Katru dienu notika trīs matemātiskās lekcijas, tika rīkoti šaha un dambretes turnīri. Savu aktiera talantu un attapību vareja apliecināt, spēlējot «Mēmo šovu», cīnījās arī «Pārlaments pret mafiju», bet izkustējās deju stundās. Vakara pusē, kad uzmācas nogurums un viss sāk apnīkt, nometnes dalībnieki brauca atveldzēties uz ezeru. Pa nedēļu iesiluši un va-

● Nometnes dalībniekiem rīkoja arī šaha un dambretes turnīrus.

J.Silicka foto

saras brīvlaika laiskumu pārvarējuši, matemātīki savu prāta asumu apliecināja olimpiādē. Noslēguma diskotēkā piektīnās vakarā olimpiādes uzvarētāji saņēma balvas. Par godu desmit gadu jubilejas svinībām tika izdots ģimnāzijas avīzes «Seja» speciālizlaids, kuru veidoja avīzes redkolēģija sadarbībā ar nometnes dalībniekiem.

Nodarbības vadīja LU vecāko kursu studentes Dace Manuhina un Sandra Krauze. Jau četrus gadus ar nometnes dalībniekiem darbojas Armands Lazzdiņš, kurš šogad beiža LU. Divas dienas ar viņiem strādāja arī profesors A. Andžāns. Nometnes vadītāji stāstīja, ka bērni darbojās aktīvi un visumā valdīja jauka noskaņa.

Arī aptaujātie dalībnieki apgalvoja, ka viņiem patīcis un ka kaut kas tāds vasara noteikti ir vajadzīgs, bet matemātikas skolotāji Līgiti Pauniņai gribētos turpmākajos gados, protams, ja nometne darbosies, darba formas izmainīt, ieviest ko jaunu, nebijušu.

I. Pastare

Lidojums pēc dzīves medus

Pārtikušam latgalietim kārtīga atvalinājuma atpūta pirmā kārtām asociācijas ar ceļu rietumu virzienā — vismaz līdz savas zemēs jūras krastam, vēl labāk — otrpus, pavisam labi, — ja dzīlāk Vakar vai Viduseiropā. Par divāniem viņam liekas tie lautīji, kas no tāliešiem dzenas Latgali aplūkot. Savus jaukumus viņš papilnam izbaudījis — dūjainus ezerus, odu pilnas krūmainās krastmalas, paplukušas atpūtas un kultūras iestādes. Bet tomēr — brauc. Meklē uz kartes ceļus, pētī, kā nokļūt līdz Latvijas galam, Latgalei. Vārgs un aprūpējams spraucas tas stādinš, ko par Latgales tūrismu saucam. Vienu lietu, ja atvests skolnieci bars, apzinīgai skolotājai parādot novadu, kas ziemā no grāmatas mācīts. Cita lieta, ja kādam gribas patukšot kabatas, kas piepildītas taisni ceļojuma reizei.

Jā, ar to tukšošanu ir, kā ir, spriežam ar Preiļu novada tūrisma informācijas centra vadītāju Ingūnu Zimeli. Visa Latgale slimio ar tai raksturīgu suvenīru nepietiekamību. Ko jaukas atmīnas rosinošu var nopirkt tikai un vienīgi Preiļos?

Bet tā tāda nelielā novirze no galvenā jautājuma, ko uzdevu Ingūnai Zimeli, — vai Preiļu novada tūrisma informācijas centrs pirmajā pastāvēšanas vasarā sevi apzinās kā iestādi, kura likusi paplašināties tūristu straumitei uz mūsu rajona?

— Manuprāt, — teica Ingūna Zimeli, — no kopējās tūrisma plūsmas šajā sezonā Preiļu rajonā apmēram 5-10 procenti ir izmantojuši mūsu pakalpojumus. Esam ļoti jauna organizācija, un, kamēr nebūsim daudz maz par sevi pārliecīnāti, nevēlamies ipāši reklamēties. Informācijas centrs pastāv tikai kopš 1. aprīļa. Mūsu klienti bijuši gan vietējie — no Rīgas, Rojas, citām pilsētām, gan ārzemnieki, piemēram, no Itālijas, Austrālijas, Vācijas. Tūristu apkalpošanā un uzņemšanā mēs pagādām neesam profesionāli, bet uzskatu, ka strādājam tik godīgi, cik varam. Līdz ar to saņemam diezgan pozitīvas atsaukmes. Tie cilvēki, kuriem esam izstrādājuši maršrutus, vai pat vairākus, piemēram, pa Rēzeknes, Krāslavas, Daugavpils rajoniem, sadarbojoties ar turienes informācijas centriem, ir tos labi novērtējuši.

Attiecībā uz servisa pakalpojumiem un kvalitāti mēs klientiem uzreiz pasakām par reālo situāciju, kāda ir vienā vai otrā mājā. Līdz ar to celotāji nav pārsteigtī, ka ir tā, kā ir. ļoti pareizi izteicās celotājs no Kanādas — visvairāk klients ir neapmierināts tad, ja viņam ir solīts viens, bet īstenībā ir citādi.

— Cik vietas rajonā ir iespēja tūristiem apmeksties ar jūsu centra palīdzību?

— Piedāvājam piecas individuālās mājas, galvenokārt tās ir Aglonas pagastā. Ir iespēja apmeksties abās Aglonas skolās, Riebiņu vidusskola. Domāju, ka visām rajona skolām būtu ļoti lietderīgi piestrādāt pie iespējas vasaras uzņemt tūristus. Tā ir nauda. Ja labi nostādītu šo jautājumu, tie būtu ne tikai santīmi, bet nopielīnas summas. Naktsmītnes piedāvā arī Aglonas bazīlīku. Ir arī trīs atpūtas bāzes — «Arkāda», ūdensslēpošanas bāze pie Zolvas ezera. Visur ir iespēja pasūtīt brokastis, protams, ar iepriekšēju pieteikšanos.

— Pirms viesu uzņemšanas rūpestus izbaudījuši arī māju īpašnieki. Kā viņi tos vērtē?

— Teiksim atklāti, ka tā nav vienkārša liepta. Taču sāksim ar to, ka cilvēki ir priecīgi, ka viņiem dota iespēja strādāt. Kad ir nopehījuši un apdomājuši, ja arī iepriekš teica — nē, vairāk nē, viņi atkal ir ar mieru turpināt tūristu uzņemšanu. Latvijā kopumā nav sakārtota tūrisma sistēma, tāpēc ir ļoti daudzas problēmas. Kaut vai tajā zinā, ka šeit kā tūristi varētu iebrukt Krievijas iedzīvotajā.

— Vai jums nešķiet, ka ir maz informācijas par iespējām atpūtās atvalinājumā Latvijā, par iespēju pavadīt nedēļas nogali?

— Jā, taisnība, tā tas ir. Esmu arī novērojuši, ka mūsu novada iedzīvotāji nelīdz informāciju par iespējām nedēļas nogali pavadīt citos Latvijas rajonos, ko varam sniegt. Šādu informāciju par rajonu prasa iebrauceji. Pašlaik mums vēl nav tāda datu bāze, lai varētu atbildēt uz jebkuru jautājumu, bet mums ir sakari ar jebkuru informācijas centru Latvijā.

Celojums esot lidojums pēc dzīves medus. Labi, ka jau sendienās bijuši gudri laudis, kas tik trāpīgi mācējuši pateikt par visu, ko mēs darām.

L.Rancāne

Īpaši atbalstāmie reģioni — Latvijas reģionālās ekonomiskās attīstības sastāvdaļa un jauna iespēja Preiļu rajonam

Vēsture

1997. gads raksturoses Latvijas saimnieciskajā vēsturē ar šajā gadā reāli iesākto reģionālo ekonomisko attīstības programmu realizāciju un reģionālās attīstības atšķirību ievērošanu.

Pirmie mēģinājumi noteikt atšķirības starp reģioniem tika veikti jau 1994. gada 7. jūlijā, kad Zemkopības ministrija izdeva paveli Nr. 232 par «Nolikumu par labības ražošanas reģionālās izlīdzināšanas fonda izveidi un izmantošanu», kur citā starpā ir teikts: «...dotu iespēju rāzot labību arī reģionos ar nelabvēlīgiem dabas apstākļiem...». Pielikumā Nr. 1 ir šādi Preiļu rajona pagasti:

- Aglonas pagasts,
- Aizkalnes pagasts,
- Pelēču pagasts,
- Rušonas pagasts,
- Silajānu pagasts.

Iespējams, ka šī norāde un pavēle tā arī palika vienīgā un pēdējā valdības oficiāli pasludinātā politika, kurā tika norādīts, ka pastāv atšķirības starp reģioniem. Reālajā dzīvē atšķirības starp reģioniem parādās iespādīgāk, kur lielākā no tām ir saistītas ar bezdarba līmeņa mērījumiem, kad Latgales rajoni parasti sasniedz vislielākos procentus bezdarbnieku skaita lielumā.

Likumdošana un dalībnieki

Mūsu valsts politiķi, sastādot valdības deklarāciju 1996. gada 17. septembrī, izstrādājot darba programmu (1996. g. augusts — 1997. g. jūlijs), ierakstīja šādu punktu: «Līdz 1997. gada 1. jūlijam jāapstiprina kārtība, kādā sniedzama palīdzība valsts depresīvajiem reģioniem», un visas valdību veidojošās frakcijas piekrita šādam formulējumam.

Ekonomikas ministrijā tika uzsākta reāla darbība valdības darba programmas realizācijai, tika izveidoti vairakas darba grupas un pieaicināti dažāda «kalibra» speciālisti, tajā skaitā no pašvaldībām un citām valsts institūcijām. Ekonomikas ministrija šim jautājumam pievērsa lielu uzmanību, darba grupas to dažādos attīstības etapos vadīja Ekonomikas ministrijas valsts sekretāre Inese Vaidere, piedaloties ministrijas vadošiem speciālistiem A.Buharinam, A.H.Kramiņam un I.Preimatei. Attiecīgās likumdošanas bāzes izstrādes gaitā īslaicīgi no Latgales piedalījās Balvu un Preiļu rajonu priekšsēdētāji Andris Kazinovskis un Ilmārs Melušķāns, kā arī Preiļu rajona attīstības plānošanas nodalās vadītājs Valerijs Stūris, kurš strādāja darba grupā, kura veidoja «Kārtību, kādā piešķirams īpaši atbalstāmā reģiona statuss».

Īpaši atbalstāmo reģionu un līdz ar to Latvijas reģionu ekonomiskās attīstības atbalsta pamats ir likums «Par īpaši atbalstāmajiem reģioniem», laikrakstā «Latvijas Vēstnesis» likums ir publicēts 1997. gada 18. jūnijā, kad arī stājas spēkā.

Pašlaik ir publicēti un stājušies spēkā («LV», 01.08.1997.) Ministru kabineta noteikumi, kas regulē īpaši atbalstāmo reģionu izveides īpatnības un kārtību.

Viesi šiem likumdošanas aktiem ir viena kopēja iezīme — tie ir orientēti uz teritorialās ekonomiskās un sociālās attīstības atšķirību novēršanu, atbalstot uzņēmējdarbību un pašvaldības reģionos ar nelabvēlīgu sociālu un ekonomisko situāciju, — atbalstot vietējās uzņēmējdarbības attīstību, radot priekšrocības salīdzinājumā ar citiem valsts reģioniem, kuri neizmanto īpaša atbalsta programmas.

Līdz 20. augustam visās pasta nodalās un pie lauku pastniekiem var abonēt «Novadnieku» septembrim un turpmākajiem šī gada mēnešiem.

Reģionālās atbalsta politikas dalībnieki

Attīstības projekta dalībniekus nosaka likuma 15. pants, kurā ir teikts, *ka reģionālā fonda līdzekļus var izmantot tie uzņēmumi (uzņēmējsabiedrības), kuri ir reģistrēti un darbojas tikai īpaši atbalstāmajā reģionā, kā arī īpaši atbalstāmo reģionu pašvaldības.*

Uzskatu, ka atbalsts vietējam uzņēmumam ir jāformulē šādi — atbalstām to darbavietu, kas ražo konkurenčspējigu un eksportspējigu produkciju realizācijai ārpus reģiona robežām, — līdzīgs kritērijs izmants Ekonomikas ministrijas instrukcijā, formulējot attīstības projektu atbalsta kritērijus īpaši atbalstāmā reģiona attīstības programmas izstrādāšanas ietvaros.

Reģionālās attīstības līdzekļi

Realizējot valsts politiku reģionālās ekonomiskās attīstības nodrošināšanai, likuma «Par īpaši atbalstāmajiem reģioniem» 7. un 8. pants nosaka šādus reģionālās attīstības līdzekļus:

- valsts ieguldījumus infrastruktūrā,
- īpašu kreditpolitiku,
- ieguldījumu dotācijas,
- vienreizējus maksājumus,
- ekonomiskās izglītības pasākumus,
- brīvās (speciālās) ekonomiskās zonas,
- administratīvos pasākumus,
- citus pasākumus, kuros lietots kopīgas finansēšanas princips,
- likumos noteiktos nodokļu atvieglojumus.

Reģionālā attīstības fonda finansētie pasākumi

Reģionālā attīstības fonda finansētie pasākumi pašvaldībās un uzņēmumos (uzņēmējsabiedrībās) ir šādi:

- ieguldījumi uzņēmuma (uzņēmējsabiedrībās) statūtkapitālā,
- procentu maksājumi par mērkredītiem, *kas tiek sekmīgi izmantoti saskaņā ar iesniegto biznesa plānu,*
- vienreizēji maksājumi (maksājumi par ekonomiskās izglītības pasākumiem, piemaksas par jaunu darba vietu radīšanu u.c.) uzņēmējiem (uzņēmējsabiedrībām),
- ieguldījumu dotācijas,
- daļēji, īpaši atbalstāmo reģionu vietējie attīstības fondi un īpaši atbalstāmo reģionu attīstības programmu izstrāde,
- izdevumus reģionālā attīstības fonda darbības nodrošināšanai atsevišķos gadījumos,
- izsniegt kreditus vai sniegt kreditgarantijas uzņēmumiem (uzņēmējsabiedrībām),
- kopīgi ar pašvaldību finansēt infrastruktūras attīstību,
- finansēt pašvaldību organizētos uzņēmējdarbību veicinošus pasākumus (arī miņēto pasākumu veicināšanai pieaicinātos speciālistus).

Uzaicinājums piedalīties un līdzdalība

Uzaicinājumu piedalīties īpaši atbalstāmā reģiona programmā saņem pagasta, pilsētas vai rajona pašvaldība, iesniedzot arī to uzņēmumu sarakstu, kuri atbilst likuma «Par īpaši atbalstāmajiem reģioniem» 15. panta kritērijiem, bet tas nenozīmē, ka visiem uzņēmumiem ir obligāta dalība īpaši atbalstāmā reģiona pasākumos.

Līdzdalība ir brīvprātīga, un katrs uzņēmums vai pašvaldība var brīvprātīgi izlemt izstrādāt projektus un līdzdarboties vai arī

nepiedalīties minētos projektos.

Nākošais pasākums šajā virknē ir projektu un programmu iesniegšana. Saskaņā ar likumu projekta iesniedzējs ir pašvaldība, kura saņemusi paziņojumu pēc attiecīgās statistikas datu analīzes, par tās atbilstību potenciālam īpaši atbalstāma reģiona statusam. Preiļu gadījumā šādu paziņojumu saņems Preiļu rajona padome, jo visu Preiļu rajonu ir ieteikts apstiprināt kā potenciālo īpaši atbalstāmu reģionu.

Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas instrukciju Preiļu rajona padomei ir jāsagatavo reģiona attīstības programma, lai starpministriju komisija izvērtētu reģiona attīstības iespējas. *Reģionu attīstības programmā galvenais uzvars ir liekams uz uzņēmējdarbības attīstību reģionā.*

Reģionus, kuru programmas saņem pozitīvu novērtējumu par attīstības iespējām, starpministriju komisija rekomendē īpaši atbalstāmu reģiona statusa piešķiršanai. Iesniegtās attīstības programmas tiks vērtētas pēc tajās pārstāvēto projektu kvalitātes un atbilstības Ekonomikas ministrijas izstrādātajiem kritērijiem.

Tāpēc izmantojot šo iespēju, lai uzaicinātu visu pašvaldību un uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) pārstāvus, kuri atbilst likuma «Par īpaši atbalstāmajiem reģioniem» 15. panta kritērijiem, pārdomāt savu attīstības pasākumu un projektu izstrādes iespējas.

Projektu sagatavošanas un novērtēšanas kritēriji

Preiļu rajona attīstības plānošanas nodalās sagatavotās projektu pieteikuma formas (*ar tām var iepazīties rajona attīstības plānošanas nodalā*) var izmantot, sastādot attīstības projekta pieteikumu, bet īpaši nav noteikti formāli kritēriji, iesniedzot attīstības projektus.

Ekonomikas ministrijas instrukcijā galvenais uzvars ir likts uz uzņēmējdarbības attīstību reģionā, paredzot šādus projekta vērtējuma kritērijus:

- jaunradāmo darba vietu skaits un to prasība pēc kvalificēta vietējā darba spēka,
- produkcijas konkurētspēja iekšējā un ārējā tirgū,
- vietējo resursu izmantošanas iespējas,

- esošo ražotņu tehnoloģiska pārveidošana,
- ieguldījumi vides aizsardzības infrastruktūrā,
- ieguldījumi īpaši aizsargājamos dabas un kultūrvēstures objektos,

- programmu īstenošanā iesaistīto personu kvalifikācija un iespējas tās paaugstināšanai.

1. Jaunradāmo darba vietu skaits un tā kvalifikācijas noteikšanā tiks vērtēts to darbavietu skaits, kurās tiek izmantots vai, realizējot projektu, var tilt pieprasīta nepieciešamība pēc kvalificēta darbaspēka. Parasti tās ir darbavietas, kurās rāzos eksportspējigu un kvalitatīvu produkciju, izmantojot modernas un augstražīgas tehnoloģijas.

2. Produkcijas konkurētspējas novērtējums ir atkarīgs no tās realizācijas iespējām ārpus reģiona robežas, tādējādi palieelinot naudas ienākumus reģionā un līdz ar to vietējo nodokļu apjomu veicinot pašvaldību spēju izdalīt vairāk līdzekļu infrastruktūras attīstībai, samazinot atkarību no donoru pašvaldībām.

3. Vietējo resursu izmantošanas iespējas kā projektu kritērijus izmanto, lai pēc ie-

spējas uzņēmumi būtu neatkarīgi no citu reģionu piegādēm, kā arī lai mazāk tiktu noslogoti transportceļi.

4. Tehnoloģiskā pārveidošana tiek novērtēta, izpētot iespējas samazināt izejvielu daudzumu, ūdens patēriņu pret vienu produkcijas vienību, kā arī uzlabojot saražotās produkcijas kvalitāti.

5. Ieguldījumi vides aizsardzības infrastruktūrā tiek vērtēti pašvaldību projektiem, uzlabojot attīšanas iekārtu darbību, kā arī jebkuri citi uzlabojumi, kas veicina uzņēmējdarbības attīstību vietējā pašvaldībā.

6. Ar ieguldījumiem īpaši aizsargājamos dabas un kultūrvēstures objektos saprot to atjaunošanu un izmantošanu komercīliem mērķiem. Kultūrvēstures mantojuma atjaunošanas un izmantošanas gadījumā pa pildus darbojas īpašuma nodokļu atlaides.

7. Svarīgs priekšnoteikums reģiona attīstībai ir tā ilglīcīgums, ko spēj nodrošināt iesaistīto personu pietiekama kvalifikācija, iespējas to paaugstināt, kā arī spēja darboties patstāvīgi pēc īpaši atbalstāmā reģiona statusa maiņas.

Attīstības programmas apstiprināšana ir atkarīga no vietējo pašvaldību un uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību), to pārstāvju un darbinieku līdzdalības attīstības projektu sagatavošanas etapā, no iesniegto projektu kvalitātes.

Projektu apstiprināšanas kārtība

Pagastu un pilsētu pašvaldību iesniegtos priekšlikumus vērtē pēc to ietekmes uz uzņēmējdarbības attīstību. Eksperti par katra reģiona attīstības prognozi dod divus vērtējumus: atbalstīt programmu vai neatbalstīt. Pozitīvu vai negatīvu lēmumu kopumā pieņem ar ekspertu balsu vairākumu. Tos reģionus, kuru programmas saņem pozitīvu novērtējumu par attīstības iespējām, starpministriju komisija rekomendē īpaši atbalstāmu reģiona statusa piešķiršanai. īpaši atbalstāmu reģiona statuss tiek piešķirts uz 3 gadiem, to pārskatot un vajadzības gadījumā atjaunojot tā darbību, vai arī gadījumā, ja sasniegti labi ekonomiskās attīstības rezultāti, īpaši atbalstāmu reģiona statuss tiek noņemts.

Pagaidām vēl nav nolikti galīgie termiņi, bet, vadoties pēc pieredzes, laika projektu sastādīšanai vienmēr ir nepietiekoši. *Iesniegtos projektus gaidīsim Preiļu rajona padomē līdz 1997. gada 20. septembrim.* Projektus var iesniegt gan personiski, gan atsūtīt pa postu. Augstā un septembrī mēģināsim apmeklēt visus pagastus un aprūnāties ar uzņēmējiem, kuri atbilst īpaši atbalstāmu reģiona projekta realizētāja statusam, informēsim arī pagastu un pilsētu vadītājus par iespējām līdzdarboties īpaši atbalstāmu reģiona attīstības programmās.

Rajona padomes attīstības nodalā uzskata īpaši atbalstāmu reģionu likumdošanas bāzi par vienu no svarīgākajiem reģionālās attīstības instrumentiem un panemieniem.

Šekmīga šīs programmas realizācija ir atkarīga no vietējo pagastu un pilsētu pašvaldību līdzdalības, kā arī vietējo uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) aktivitātes līmeņa. No savas puses apņemamies regulāri informēt rajona iedzīvotājus par projektu iesniegšanas gaitu un to kvalitati.

Valerijs Stūris,
Preiļu rajona attīstības plānošanas nodalās vadītājs

Viešņa no Austrijas Aglonas bazilikā

Pagājušā nedēļā ceturtdien Aglonas bazilikā no Austrijas iebraukusi Nabādzīgā Bērna Jēzus kongregācijas ģenerālpriekšniece māsa Marija. Viņa apmeklēja bijušo sieviešu klostera ēku Jaunaglonā, tākās ar bazilikas dekanu Andreju Agloni.

Nabādzīgā Bērna Jēzus kongregācija 12. septembrī atzīmē kongregācijas pastāvēšanas 70. gadadienu. Par godu šim notikumam 12. septembrī Aglonas bazilikā pulk

Agrīno ķeizarkronu laikā

Cilvēka dzīves taka var būt kā saules stars vai arī kā klusa nopūta. Kāda dzīves taka līdz šim bijusi Preiļu rajona centrālās bibliotēkas direktorei Inārai Batarāgai?

Ināra ir uzaugusi 14 bērnu lielā ģimenē. Bērnībā bija agri jācēļas, jāgana kolhoza govis, jāpalīdz mammai tās izslaukt, jāprieskata arī mazākie brāļi un māsas.

Pēc Rudzātu vidusskolas beigšanas 1966. gadā Ināra uzsāka darba gaitas Preiļu pagasta Anspoku bibliotēkā par bibliotekas vadītāju. Pēc tam strādāja Preiļu rajona bibliotēkā par lasītavas vadītāju metodīki. Turpināja mācības Latvijas Universitātes bibliogrāfijas nodaļā neklātienē.

Bibliotekā alga nebija liela. Vecāki, kam bija jāuzturt tik liela ģimene, maz varēja ko palīdzēt. Viņai vajadzēja ar to mazumiju, ko pati nopeinīja, iztikt — mācīties neklātienē, iekārtot dzīvoklīti, ģerbties. Un vienmēr Ināra prata izgrozīties tā, lai atlīcinātu naudu teātra, koncerta bilētei, vai tas bija Preiļos, vai arī sesijas laikā Rīgā, kā arī literatūras jaunumiem.

Pēc Latvijas Universitātes absolviēšanas Ināra strādāja par bibliogrāfi. Kā atzina viņa pati, bibliogrāfes darbs viņai bija visuvāk sirdīj, jo palīdzēja krāt aizvien jaunas un jaunas zināšanas, sekot visam jaunajam avīzēs, žurnālos, grāmatās. Kopš 1984. gada Ināra strādā par Preiļu rajona centrālās bibliotekas direktori.

Sajā amatā Ināra vismazāk domā par sevi, bet vairāk par citiem, nežēlojot savus spēkus, personīgo laiku. Bieži viņa strādā ārpus darba laika, mājas. Viņa atsaucīgi uzņem visu jauno, kaut arī tas prasa papildus enerģiju, laiku, līdzekļus, arī veselību. Viņa sekot līdzi un izjūt laika prasības, ne velti bibliotēka viņas vadībā ir guvusi popularitāti visu Latvijas rajonu bibliotēku vidū.

Valsts Nacionālā bibliotēka Preiļu rajona galveno bibliotēku mēdz izvēlēties, gan parādot ārzemju bibliotēku darba speciālistiem, gan aicina mūsu darbiniekus un vadītājus uz starptautiskiem nozares pasākumiem, un galvenokārt tā ir mūsu direktore, kas brauc, uzzina, savāc informāciju, ko nekavējoties un nenogurstoši pēc tam dala rajona pagastu bibliotekāriem. Inārai ir viena privilēģēta šķira — lasītāji.

Viss rajona centrālajā bibliotēkā ir pakārtots lasītāju interesēi, viņu pilnīgākai apkalošanai, un šādu attieksmi Ināra vienmēr ir prasījusi no saviem darbiniekiem.

Ļoti daudz Ināra ir strādājusi sabiedriskā darbā — bijusi gan rajona deputāte, gan

pilsētas domes deputāte, darbojas sieviešu klubā, ir rajona valsts valodas komisijas sekretāre, NORDEN biedrības lo-

cekle. Tikai tie cilvēki, kas Ināru pazīst turvāk, zina, ka sakari ar Ziemeļvalstu informācijas biroju faktiski ir Ināras noplēns, pārējiem Preiļu iedzīvotājiem tie ir gluži vienkārši biedrības NORDEN un šī biroja organizētie pasākumi Preiļos. Tomēr Preiļi ir no retajām Austrumlatvijas pilsētām, kurā notika Ziemeļvalstu kultūras dienas, ciemojās šo valstu vēstniecību pārstāvji, kultūras darbinieki, tika demonstrētas filmas, parādītas izstādes. Viņa uzņēma pirmos kontaktus ar biroju, ieguva, kas nav mazsvarīgi, uzticību kā spilgta personība, godīgs, korekts, taktisks un darbīgs cilvēks, kā interesanta sieviete, un šie kontakti pārvērtās sadarbībā.

Ināras vadībā rajona galvenā bibliotēka ienēmusi stabilu vietu rajona dzīvē kā kultūras centrs. Ināras māka kontaktēties ar slavenībām, ar ievērojamiem inteliģences pārstāvjiem ir devusi iespēju Preiļu iedzīvotājiem tikties ar rakstniekiem, vēsturniekiem, māksliniekiem, žurnālistiem, gaŗīniekiem un citu nozaru pārstāvjiem.

Ināra strādā. Garīgā izteiksmē tas ir darbs priekš sevis un priekš visiem, bet materiālā — tikai priekš visiem, jo viņai nākas ielikt darbā daudz vairāk energētikas, nekā mūsu atdzimstošā valsts spēj atvēlēt savas kultūras kopēju darba atmaksāšanai. Ināras darbs ir visiem. Nāciet, nemiet, smēriet, uzziniet. Savas privileģētās šķiras — lasītāju — viņu vēl par svarīgāku uzskata jauno lasītāju. Studentu, skolēnu prasības informācijas iegūšanā ir pirmajā vietā, jo viņa augstu vērtē jaunās paaudzes izglītību.

Liek tiekt, ka Inārai ir daudz draugu. Vēl jo vairāk — paziņu. Viņa aprunājas ar veciem cilvēkiem par viņu rūpēm, pie viņas nāk draugi, kolēģi, radi spēka gados ar savām problēmām, ar viņu labprāt kontaktējas jebkāda gadagājuma cilvēki.

Ko par Ināru šajā skaistajā gladiolu un agrīno ķeizarkronu laikā saka atsevišķi viņas darbabiedri?

Mārīte. Tā vien liekas, ka gadu rēkinos ir

kaut kas šķēršām, jo Ināras enerģiskums, ideju spīts, darboties vēlme, speja domāt ne vien par šodienu, bet pat par partidēnu, drosme pret atbildību ne bieži pa spēkam pat jaunākām kolēģēm. Bet to jau šie gadi arī devuši, — to, ko sauc par dzīves pieredzi un gudribu.

Loti bieži nav bijis viegli. Ne vienmēr preti nākusi sapratne un atbalsts. Šķiet, tas ir optimisms, kas palīdz Inārai neatteikties no iecerētās idejas un neatstumt cerību.

Zina. Man prieks, ka mūsu mazo sieviešu kolektīvu vada tāds cilvēks kā Ināra. Viņa cenšas attiecībās ar kolēģiem būt taisnīga, godīga, cilvēcīga un saprotīša. Inārai piemīt arī tāda īpašība kā iet līdzī laikam, izvērtēt situāciju ar vēsu prātu un izdarīt logiskus secinājumus. Savu viedokli viņa vienmēr var argumentēti izskaidrot, pierādīt. Vārdu sakot, cilvēks atrodas savā vietā. Atliek tikai Inārai novēlēt veselību, lai nepietrūkst spēka un izturības, veicot savu darbu un vadot mūsu sievišķo kolēktīvu, kur netrūkst dažādu apakšzemes straumju.

Ināra. Mūsu vadītājai nepieciešama milzīga energētika, rūpējoties par to, lai bibliotēka būtu tāda vieta, kurā pēc vienas reizes apmeklējuma gribētos ienākt vēl un vēl. Kā vadītāja viņa spēj lielās grāmatu krātuves telpas pārvērst un iekārtot par mājīgām, patīkamām, pilnām ar košum augiem.

Janīna. Inārai piemīt kāds savdabīgs spēks un vara — pār ikdienu kāpt paceltu galvu. Liekas, viņai nepastāv tādas smagas problēmas, kuras viņa nevarētu atrisināt.

Mūsu bibliotēkā mēbeles kalpo gadu desmitiem, no vienas tiek pagatavots kaut kas cits, saremontēts, pārkāsots. Nekas netiek izmests. Tāpat arī grāmatu fonds. Saplēstās tiek salimētas, trūkstošās lapas pārkopētas no citiem eksemplāriem, lai kādu norakstītu, direktore vēl rūpīgi apskata, vai nebūs vajadzīga.

Sastādot budžeta tāmes, Ināra rūpīgi apsver katru santīmu un latu, kurā pantā un kā ekonomiskāk izlietot.

Vārdu sakot, mūsu kolektīvs dzīvo savas direktores aizvējā.

...Vasara Inārai nes agrīnu ķeizarkroni. Rajona centrālā bibliotēka

Konkurss fotomīliem

«Vai jūs milat savu foto?» — tā šogad atkal jautā firmas «Foto Maks» Preiļu filiales darbinieki. Konkursā piedalīties aicināti foto amatieri. Nedz dalībnieku skaits, nedz vecums nav ierobežoti. Konkursā var piedalīties pat veselas ģimenes kopā ar saviem spārnnotajiem un četrkājinajiem draugiem. Konkursa temati ir daudzpusīgi — «Uz zemes un virs tās», «Mana ģimene», «Mans draudziņš», «Nerātības», «Ziedu pasaule», «Ātrāk, augstāk, tālāk», «Ceļojumi», «Tā es redzu». Jāizvelas viena vai vairākas no savām milakajām fotogrāfijām un ar filmīnu jādodas uz tuvāko «Foto Maks» punktu (Preiļos, Aglonā, Krāslavā, Dagdā, Maltā, Viljānos, Varakļānos vai Līvānos), kur par Ls 0,30 izgatavos 15 x 21 centimetru lielu fotogrāfiju. Darbi jāiesniedz no 1. septembra līdz 15. oktobrim.

«Vai jūs milat savu foto?» — tā firma «Foto Maks» jautāja visas Latvijas fotomīliem jau pirms gada. Preiļu filiales vadītājs Igors Pličs, veledamies konkursā iesaistīt pēc iespējas vairāk tiesī Latgales fotomīlu, noorganizeja šī pasākuma pirmo kārtu Latgales novadā. Tika iestūti 110 darbi. Tie bija tik jauki, ka visi tika pārcelti uz konkursa nākamo kārtu. Gunārs Vilcāns un Guntars Ormanis no Preiļiem, Anita Stalīdzāne no Balvu rajona ieguva attiecīgi pirmo, otro un trešo vietu, bet visi dalībnieki — vērtīgas balvas, pieredzi un pozitīvu emociju lādiņu. Savukārt «Foto Maks» — jaunus un uzticamus klientus. Balvas un kopīgu tikšanos omulīgajā «Foto Maks» salonā rīkotājai sola arī šogad.

«Citeiz profesionālis nemaz neiedomāsies noklikšķināt fotoaparāta pogu tieši tajā momentā, kad to izdarīs amatieri, un rezultāta iznāk jaunks foto,» saka Igors Pličs, cerot uz fotomīlu iedvesmu un fantāziju. Nu esot istā reize pierādīt, ka viņi mil savu foto.

Zane Ivanova, patiesa fotomākslas cienītāja un fotokonkursa potenciālā dalībniece

◆ Konkursa darbi tiek gaidīti filiālē «Foto Maks», Raiņa bulvāri 13, Preiļos, LV 5301. Tālrunis 253-24675.

SPORTS

Trīs svētku dienas Kandavā

51 vieglatlēts pārstāvēja mūsu novadu Latvijas 2. Trīszvaigžņu sporta spēļu sacensībās Kandavā. Un tieši trešā daļa no viņiem, t.i., 17 sportisti, bija no mūsu rajona. Kā jau vienmēr tik liela komandā, bija savas veiksmes, bija arī sarūgtinājuma brīži.

Kandava šim sacensībām gatavojusies vismaz pāris gadus un pārspēt kandavnieku nākošajiem sacensību rīkotājiem vismaz pagaidām man šķiet neiespējami. Ar vienu vārdu sakot, tie bija — svētki! Un tāpēc patīkami, ka šajos svētkos Latgale savos zili baltajos tērpos, kā jau ezeru zemei nākas, izcēlās ne tikai parādē, bet arī stadiiona skejceļā un sektoros.

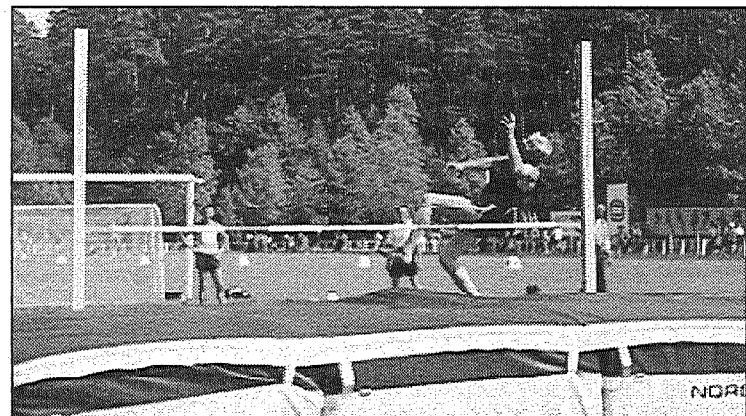
Par spēļu trīskārtējiem čempioniem kļuva Mārīte Kozlovska un Jānis Klinčāns. Mārīte lieliski noskrēja 100 m — 13,2 sekundēs, tālumā aizlēca 4 m 75 cm un kopā ar vēl vienu līvāni Mārīti Vilcāni palīdzēja uzvarēt arī novada 4 x 100 m stafetes komandai. Vilcāne stafetes zeltam pievienoja vēl bronzas godalgu par 3. vietu

tāllēkšanā — 4 m 66 cm.

Aizkalnes zēna Jāņa Klindžāna, kurš pirmo gadu nonācis četrdesmitgadīgo vīru kārtā, pārsvars pār sāncensiem abās sprinta distancēs bija pat «nepiekājīgi» liels. 11,4 sek. veikti 100 m un 23,6 sek. — 200 m. Kopā ar aglonieci Feoktistu Pušņakovu uzvara arī stafetes skrējienā. Feoktists zelta medaļai spēja pievienot arī sudrabu godalgū, ko saņēma par 2. vietu 400 m skrējienā ar rez. 58,1 sek. Tikai daži centimetri no trešās vietas šķira Rihardu Kotānu lodes grūšanā — 12 m 53 cm. Sestais labākais rezultāts Andrim Tulam 1500 m skrējienā 4 min. 56,9 sek. Riebinete Zoja Vitova disku aizmeta 26 m 94 cm un izcīnīja 4. vietu. Viss šīs medaļu birums, kā jau plaujas laikā runājot, tika savākti I veterānu grupā.

Otrajā grupā starp cienījamākām dāmām un kungiem startēja Anna Ivbule un Aleksandrs Volonts. Anna izcīnīja divas bronzas godalgas lodes grūšanā ar rezultātu 9 m 99 cm un šķēpa mešanā ar rezultātu 22 m 86 cm. Aleksandrs augstlēkšanā pārvareja

● Alek-sandrs Volonts pārvar kārtējo augstu-mu.

1 m 40 cm un arī pārvēda mājup bronzas godalgu.

Ne tik veiksmīgi startēja mūsu jaunie (16-40 g.v.) vieglatlēti. Visaugstāk, t.i., uz goda piedestāla otrā pakāpiena, tika trīs solēcējs Juris Ilijins — 14 m 91 cm, tikai 6 centimetrus zaudējot uzvarētājam. Jānis Māsāns lodi aizgrūda 15 m 08 cm (4. vieta), Andrejs Bondarevs 1500 m noskrēja 4 min. 07,4 sek. (4. vieta), Jānis Brakovskis disku aizmetra 41 m 28 cm (6. vieta) un Eva Petrāne 3000 m noskrēja 11 min. 30 sek. (6. vieta).

Lai kur arī pēc 4 gadiem nenotiku nākošas spēles, kuluāros tika cilāts arī mūsu pilsētas vārds, tā sirsniņa, kopības izjūta, kas valda šīni spēlēs, nav aizmirstama. Varbūt tiešām pēc Latvijas veterānu sporta spēlēm un novada sporta spēļu sarīkošanas mēs varētu sākt domāt arī par kaut ko lielāku?

Ar šo retorisko jautājumu šoreiz arī beigsim!

Jāzeps Lazdāns, Latgales novada vieglatlētikas komandas vecākais treneris

Piezīmes no Austrumeiropas

7 jūnijā. Sestdienas rīts. Rīga. Krustpils ielā pie bērnu un jauniešu centra «Daugmale» piestāj paveca modeļa «Neoplāns», un sākas tūri mērķtiecīga rosiņa. Vairāk nekā 30 Turciju redzēt noskoņotī cilvēki sāk piepildīt autobusu ar visai iespaidīgu bagāžu. Dažādas kastes ar pārtiku un inventāru, minerālūdens paketes un vesels lērums mugursomu. Šī kombinācija parasti satiec viss zemju muītniekus. Ľoti reti gadās tā, ka tiek meklēts dzīlāk par pirmo somu. Tradicionāli nedaudz iekavējam, taču vēl pirms pulksten desmitiem braucam ārā.

Pirmās ceļojuma dienas parasti ir smagās, jo tā ir ierasts, ka cauri Polijai tiekam nakts pārbraucienā variantā.

Svētdienas rītā esam pie Krakovas. Satiekam vairākas autobusu kolonnas un milzīgus cilvēku pūļus — šodien te ciemojas Romas pāvests. Jā, tā ir Polija ar savām katolicisma tradīcijām. Acīs krīt savrupmāju sienās pie jumta čukura iebūvētās mazās nišas ar dievmātes vai kāda citā svētā attēlu. Laukos savdabīgi sienās zārdi — viens vertikāls statts ar pīstiprinātiem vairākiem uz visām pusēm vērstiem šķērskokiem.

Šķērsojam Polijas — Slovākijas robežu. Skaista, zaļi noaugušu kalnu ainava — Tatri. Paralēli šosejai vijas kalnu upīte. Klāt arī Slovākijas — Ungārijas robeža. Te iznāk garāka pauze — problēmas ir ar dažām nepilsonu pasēm. Paitēt dažas stundas.

Vakarā esam Budapeštā. Trīs ar pusi stundas mums ir «civilizēta» ekskursija pa pilsētu. Gide — kādas augstskolas pasniedzēja — tiešām profesionāli iepazīstina ar vēsturi, apbūvi, sadzīvi. Ľaudis te dzīvo jau vairāk kā 2000 gadu. Ungāru vēsture sākās no 896. gada. Gājis te ir grūti — nepārtrauki militāri un reliģiski konflikti. «Varonu laukuma» ansamblī ir vesela strīpa karāju un karavadoņu, kas «taisija» vēsturi. Apstāigājam Hellerta kalnu, kas paceļas pāri pilsētai un Donavai 140 metru augstumā. Apskatām viduslaiku celto citadeli un mūsdienīgo Brivibas monumentu — sievietes figūru ar palmas zaru augstu paceltās rokās. Pakājē esošās padomju karavīra figūras vietā gan palikušas tikai stīpinājuma atliekas. Nogāzt gribējuši visu monumentu...

1996. gada Budapeštā bija paredzēts saņemt vispasaules izstādi EXPO, taču vietējo līdzekļu trūkuma dēļ tas nerealizējās. Kā piemiņa par ieceri palika jauns tilts pār Donavu — jau devītās pēc skaita.

Krēslai metoties, iezaigojas ugnis, un pilsēta parādās pavismā krāšņa. Efektīgi izskatās izgaismotie tilti, senlaiku celtnes un parku alejas. Neiznāk tikai ilgi jūsmot — jāmeklē naktīsmājas. Iebraucam kādā lētā viesnīcā — studentu kopmītpu limeinis. Pašlaik vēl nav sezona, viss diez-

● Ielu tirgotāji ar saviem klinērišiem, par kuriem «svaigiem» iebrucējiem prasa maksāt dolāru. Vēlāk izrādās, ka tie maksā dažus desmitus centu.

● Topkapi. Viduslaiku sultāna pils, kurā atradās viņa harēms.

gan klusu, taču vasarā te droši vien ir pilns. Ideāla mitne jauniešiem, kas ceļo pa pasaulei «ar stopiem» vai līdzīgā lētā veidā.

9 jūnijā. Rumānija. Mierīga lauku ainava, nav vienīgi tādas saimnieciskas

• sakopības. Jaušams kaut kas dienvidniecisks — ciemu mājas pelēkbrūnos toņos, arī bloku mājas pelēcīgas. Melnīgsneji cilvēki. Ceļi nav nekādi labie, taču te kaut kas notiek — uz maģistrāles intensīvs remonts. Kustība lēna, sākumi iekavēt grafiku. Būs neplānots nakts brauciens. Trijos naktī izbraucam cauri Bukaresti. Cik var redzēt, vismaz centrālie rajoni ierīkoti vērienīgi — plašas ielas, lieli nami, sakopti apstādījumi.

10 jūnijā agrā rīta šķērsojam Rumānijas — Bulgārijas robežu. Ľoti prozaisks kantoris, taču naudu iekasē vērienīgi. Par ekoloģiju, par ceļiem, par dezinfekciju («dezinfekcija») — transporta līdzekļa izbraukšana caur vienu lielu un seklu vannu ar nenosakāmu šķidrumu tajā). Tāpat nākas konstatēt, ka par ļaunu nebūtu bezvizu režīms ar šīm valstīm, jo tranzītizās ir nejauki dārgas (Rumānijas šķērsošana izmaksā 26 \$ no cilvēka, Bulgārijas — 40 \$). Nākas rēķināties ar jēdzienu «suvenīrs». Kaut ko

«nobīcot» mēģina visi — sākot ar ierēdņiem un kareivjiem un beidzot ar sikiem bērniem, kuri ir varen neatlaidīgi.

Braucam pāri Donavai. Iespaidigs režģots metāla tilts. Būve tiek pabeigta ar PHARE programmas līdzekļiem. Tā vēsta informatīvs stends. Ieslēkts gan varētu būt sociālisma gados.

Pusdienlaikā esam Sofijā. Apskatām tikai centru. Iegriežamies pāris katedrālēs, universālveikalā (pustuks kā pie mums pirms 10 gadiem). Jaušama dažādu reliģiju līdzās pastāvēšana. Te ir gan kristiešu katedrāles, gan musulmaņu mošejas.

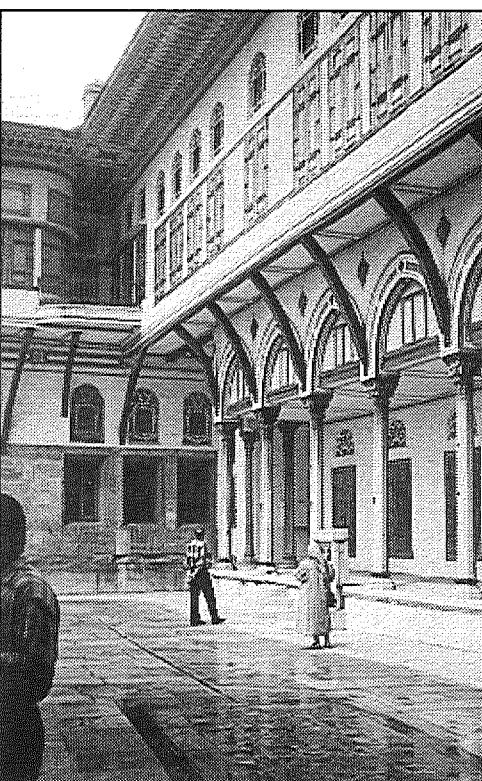
11 jūnijā. Pēcpusdienā iebraucam Turcijā. Iespāids solīds. Plaši rozmariņi — bežpunktus, Turcijas pusē bagātīgi rožu apstādījumi. Jāsāk pierast pie uzmačīgiem ielu tīrgonjiem. Piedāvā visu ko — galantēriju, trikotāžu — sīkumus, ko var pastiept līdzi. Smaidi izraisa fakti, ka «Seiko» pulksteni te var dabūt par... 20-10 \$. Nu...

Uzņāk pērkona negaiss. Vārda tiešā nozīmē — gāz kā no spaiņiem. Braucot cauri Tekirdagas pilsētai, vērojam dublāinā ūdens straujas, ar kurām netiek galā ielu rensteles.

Edirna.
Turcijai raksturīgas mošejas pagals.
Tradicionālā procedūra pirms lūgšanām — kāju mazgāšana.

Autora foto

Miniatūri plūdi. Veikalīnu pārdevēji cenšas kaut kā aizdambēt ieejas savās bodītēs, nojumēs un vārtu rūmēs, nogaida garāmgājēji. Jādomā, ka tas nav ilgstoši.

Pievakarē apstājamies vienā no kempingiem pašā Marmora jūras krastā. Zeme ipatnēja — dubļus nevar ne notrīt, ne nomazgāt. Iekārtojamies, paplūcījamies jūrā. Krastmalā pilns izskalotu gliemežvāku — Baltu un krāsainu, rievotu vai gludu vēdeklīšu veidā.

12 jūnijā. Priekšpusdienā esam Stambulā — vecajā Turcijas galvaspilsētā. Milzīga pilsēta (dibināta 658. g. p. m. ē.). Kontrastī pamatīgi. Nomālēs ir grausti — visišķtiekie, piedrazota apkārtne, klist sunji un... netūri aitu barīni. Nezin, ko te viņas ēd! Maldāmies, izbraukājam priekšpilsētas rajonu ūsaurās, pelēcīgās ielīnas. Daudz nelielu amatnieku darbnīciņu un noliktavu. Pusdienlaikā beidzot esam centra rajonā. Te jau ir savādāk. Kopti skvēri un kārtīgas celtnes. Daudz vēsturisku vietu — mošejas, pilis.

Autobuss nav vēl lāgā apstājies, kad jau ir klāt un izvērš savu saimniecību siktīrgotāji. Pienāk tējas tirgotājs — košās drānās ģerbies un ar oriģinālu trauku plecos. Faktiski tā ir milzīga tējkanna. Eksotiski izskatās maizišu pārdevēji ar lielu, paplātē sakrautu baranku kaudzi uz galvas. No tūristiem, kas vēl nezina, cik kas maksā, par klinēri prasa vienu dolāru. Aizdomīgi noskatāmies, kā viens vietējais kārumu iegādājas par galīgi mazām «naudiņām».

Līdz vakaram mēģinām ko apskatīt. Ieejam tuvākajā mošeja. Te ir viiss savādāk nekā pierastajās Eiropas katedrālēs. Ieejot jānovelk apavī, visa grīda iekšā ir izklāta ar tepikiem. Iekštelpa gaiša. Daudz mozaiku un izgriezumu — balts fons un košas krāsas dažādos rakstos. Centrā milzīgs iekārts svečturis — zemu, tēpat virs galvām. Tad vairākas stundas pavadām Topkapī pils kompleksā — viduslaiku sultānu rezidencē.

Guntars Ormanis

Turpinājums sekos.

Krustvārdu mīkla

Horizontāli

- Laiksaimniecības dzīvnieki. 7. Diplomātiskais rangs. 8. Biezis, rupja adjūma džemperis. 9. Pierādījums tam, ka apsūdzētais noziegumā nav vainojams. 11. Saņemt naudu, uzrādot maksājuma dokumentus. 12. Ādas slimība. 13. Vistveidīgo kārtas savvaļas putni. 14. Krievu 16. gs. b. — 17. gs. portretu glezniecība. 17. Ledoru gabali. 21. Ezers Krasnojarskas novadā Krievijā. 23. Smagums līdzvarošanai. 25. Saplīsis. 29. Aukstais ierocis. 32. Dziesma. 33. Iezīgotas vietas lauksaaimniecības dzīvnieku ganīšanai. 34. Neveikls. 35. Raudot krampjaini ievilkst elpu. 36. Bēdīgs. 37. Augs, kas

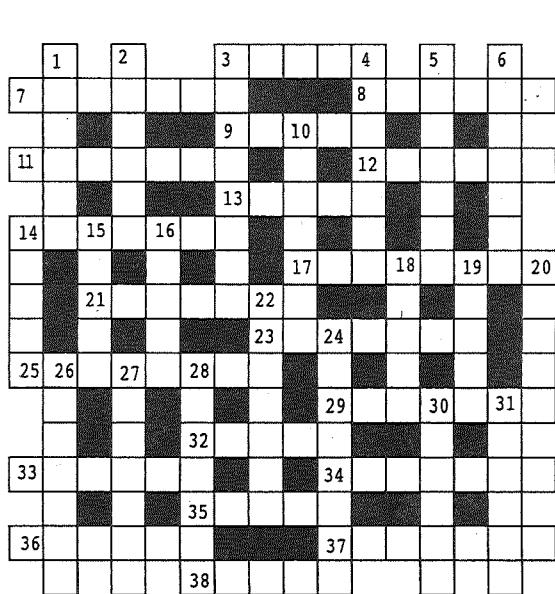
neieš spilgtu gaismu. 38. Iztečet.

Vertikāli

- Buru kuģa masta pagarinājums. 2. Sēžas nerva bojājums. 3. Gruzinu dokumentālo filmu režisors (1914. — 1977.). 4. Piena produkts. 5. Upe Dienvidamerikā. 6. Atmiņu kopums. 10. Runāt preti. 14. Pasta sūtījumi. 15. Paklausīgs. 16. Atrast. 18. Dažu kukaiņu tēviņš. 19. Stūrainas formas priekšmets. 20. Gimene. 22. Aizsākēs. 24. Sažāvēt. 26. Apdzīvota vieta Preiļu rajonā. 27. Pamudinājums. 28. Kādas Āzijas valsts pamatiņas. 29. Kartot, gatavot. 31. Neliels medību suns.

30. jūlijā numurā publicētās krustvārdu mīklas atminējums

- Horizontāli.** 1. Aglona. 4. Jēkabs. 7. Līnija. 8. Tītari. 9. Brasla. 11. Nūdeli. 13. Acot. 14. Sēta. 19. Buksēt. 21. Emalja. 23. Līdaka. 24. Enkuri. 25. Seters. 26. Atmata. **Vertikāli.** 1. Atlabt. 2. Lanka. 3. Adatas. 4. Jutoņa. 5. Agave. 6. Stīkis. 10. Snobs. 12. Diēta. 15. Übelies. 16. Otrais. 17. Želeja. 18. Kafija. 20. Kūdit. 22. Lauva.

Prezentācija — Dievmātes svētkos

Jau savā laikā Vladislavs Locijs bija iecerējis izdot garīgo dziesmu krājumiņu ikdienas lietošanai un svētu reizēm, taču dažādu iemeslu dēļ tas tika atlīks un tā arī izpalīka. Beidzot tāda grāmatīņa gaismu ieraudzījusi A.Rancāna apgādā un saucas «Lobais reits».

Ievādā sastādītājs, pensionēts mūzikas un dziedāšanas skolotājs Antons Matvejāns raksta, ka ar lielu bijību čēries pie šī atbildīgā uzdevuma, sagatavot Latgalē populāru garīgo dziesmu krājumu,

meldīju notis pierakstot no baznīcas dzīrdētā izpildījuma.

Krājums nepretendē uz vēstu-risku apcerējumu par šo dziesmu rašanos dažādos laikposmos, lai arī iezīmē polu Inflantijas un velakus posmus, dažu prāvestu «rokakstus», kuri sacerējuši vārdus un pielāgojuši melodijas. Sastādītājs dzīvo Dricānos, melodijas dzīrdētas un pierakstītas tuvākā apkāmē, bet tas nenozīmē, ka līdzīgi nedzīv Balvu, Ludzas vai Krāslavas novados. Ir arī atšķirības, tagad, pateicoties

sīmā muzikanta pūlēm, šajā ziņā būs kāds vienojošs akcents.

Vēl var piebilst, ka grāmatu izdevusi Rēzeknes — Aglonas diecēzes kūrija un to personiski sankcionējis Viņa Ekselence bīskaps Jānis Bulīs, pirmā prezentācija notiks Aglonas Dievmātes lielajos svētkos. Vēlāk, protams, varēs iegādāties visi Latgales folkloras un etnogrāfiskie ansamblji, kuri ir arī galvenie dalībnieki baznīcu koros, piedalās maija dziedājumos, garīgajos sarīkojumos.

Drīz šajā pašā izdevniecībā un A.Matvejāna sakārtojumā iznāks plašaks krājums ar notim — Latgalē ļoti populāru laicīgo dziesmu grāmata «Rūtoj, rūtoj» divās daļās — «Rūtoj saule» un «Rūtoj bite», kurās noslēgumā ietvertas arī paša sastādītāja komponētās dziesmas ar Latgales pazīstamo dzejnieku vārdiem.

P.Locs,
V.Loča Latgalu rakstniecības muzeja Pilcenē vadītājs

PRAKTISKI PADOMI

Gurķi uzturā un ārstniecībā

Par gurķu dzimteni uzskata Indiju, kur līdz šim laikam var sastapt vienu no savvalas sugām. Gurķi izplatīti dažādās zemeslodes daļās, bet Indija ar pilnām tīsībām var lepoties ar vislielāko šī dārzena kultivēto formu dažādību. Skaistie gurķi atveidojumi uz upuru galdiem, kas attēloti uz seno ēģiptiešu pieminekliem, pierāda, ka arī viņi zinājuši un lietojuši šo dārzeni. Grieķijā Homēra laikos bija pat pilsēta Sikiona, tas ir, gurķu pilsēta. Bet senie romieši visu gadu lecekts audzēja gurķus un sālīja mucās tāpat kā mēs.

Gurķi ūdens saturā zinā ir rekordisti (96,8%). Pretēji daudzu uzskatiem tie nav liels vitaminu avots, lai gan samērā bagāti ar minerālvielām. Pēdējo attiecība ir tik veiksmīga, ka gurķiem piemīt vēl pilnīgi nenoskaidrota spēja šķīdināt urīnskābes sālus un regulēt un atvieglo sirds, aknu un nieru darbību. Gurķi veicina labāku barības izmantošanu, jo ir pietiekami spēcīgi kūnķa sekrēcijas uzbudzinātāji.

Jau senatnē gurķu sula bija neaizstājams kosmētikas līdzeklis, kas attīrija un aizsargāja ādu. Saberztais gurķu sēklas piemaisīja pūderim, saberzta gurķi lietoja grumbu izlīdzināšanai. Mūsu dienās gurķu īpašības plāsi izmanto kosmetologi. Sadzīvē plāslieto gurķu sejas ūdeni (lojzonu).

Namamātes ievēribai

♦ Ja zupā no sākuma ieliek skābētu gurķi, bet pēc tam kartupeļus, tad tie paliks cieti.

♦ Skābēsanai vispiemērotākie ir gurķi ar nelīdzenu virsmu.

♦ Lai valējā traukā iesālīti gurķi nepelētu, vīrs tiem liek skaidriņas sagrieztus mārutukus.

♦ Gurķus dažas dienas var saglabāt svais-gus, iegremdējot tos ūdeni līdz 3/4 ar pie-stiprinājumu galiem uz leju. Ūdens jāmaiņa katru dienu.

Ainārs Kručāns,
dārzkopis, LLU students

Lai āboli nākamajā gadā nebūtu tārpaini

Ābolu tinējs augļu dārzos ir viens no ne-pātikamākajiem āboli kaitēkļiem. Tā kāpuri sabojā lielāko daļu no rāzās.

Apkarošanai lieto dažādus līdzekļus un paņēmējus. Tā kā kaitēkļa olu dēšanas laiks ir ļoti garš, visai apgrūtināta ir augu aizsardzības ķīmisko līdzekļu izmantošana. Tinēja apkarošanai maksimāli jāizmanto citi pasākumi un līdzekļi. Kritušie āboli sistematiski jāsavāc un jāiznīcina. Ābolu tinēja un āboli ziedu smecernieka kāpuru skaita ierobežošanai ļoti efektīvas ir keramās jostas. Labākie jostas materiāli ir vilņotais papīrs — kartons vai maisi — kokvilnas lupatas vai salmu, niedru vīkšķi un citi materiāli. Veikalos ir nopērkama vilņotā kartona keramā josta, tās garums 3 m un ar to pietiek 5-10 kokiem. Jostas uzliek ap āboli stumbri jūlijā. Tās apliek vienā kārtā un ar aukliņu nosieni divās vietas. Ābolu tinēja un citi augļu koku kaitēkļu kāpuri labprāt izmanto šādas jostas ziemošanai. Pēc augļu rāzās novākšanas — novembri — jostas jānonēm un kopā ar kaitēkļu kāpuriem jāiznīcina — jāsadedzina. Jostas pirms uzlikšanas var nosmērēt ar kukaiņu keramo limi.

Plūmēm ziedu smecernieka ierobežošanai arī labi noder šīs jostas, tikai tās uzliek uz stumbra 10-20 cm attālumā no augšnes.

No bioloģiskiem līdzekļiem iesaka izmantot tinēja olu parazītu trihogrammu. Trihogrammas ābeļdārzā izlaiž īsi pirms tam, kā tinēju mātītes masveida sāk dēt olas, tas varētu būt maija beigās. Uz viena hetāra izlaiž 100 tūkstošus trihogrammu. Tā kā ābeļu tinēja olu dēšanas laiks ir garš, trihogrammu izlaišanu atkārto pēc 10-12 dienām.

Anita Trūpa,
Vilānu fitosanitārā diagnostikas prognožu punkta agronome

Aizsardzības darbi kāpostu stādījumos

Augustā un septembrī kāpostu stādījumos lielu postu nodara kāpostu un rāceņu balteņi, pašreiz tie lido un dēj olas.

Rāceņu balteņa kāpuri lapās izgrauž caurumus, iegraužas galviņas, ziedkāpostiem sagrauž ziedkopas. Kāpostu balteņa kāpuri neregulāri apgrauž kāpostaugu lapas no malām, bieži nograuž visu lapas plātni, atstājot tikai kātus un galvenās dzīslas.

Kāpostu stādījumos ir jau sastopama ce-kulkode, tās kāpuri grauž augu lapas, neskaitot iekšējo epidermu. Vēlāk bojājuma vietās epiderma sažūst, izkrīt un lapas plātnē izveidojas ovāli, nelieli caurumi. Vietām kāpostu bojā kāpostu laputis un kāpostu pūcites kāpuri, kuri sagrauž lapas, iegraužas galviņas, ziedkopās veido ejas un atstāj tajās ekskrementus.

Šie kaitēkļi kāpostu stādījumos ierobežojami ar Buldkoku 0,3 l/ha, Deci 0,3 l/ha, Fastaku 0,1-0,2 l/ha, Maču 0,4-0,6 l/ha (lietot pēc instrukcijas, kura pievienota preparam).

Galina Zepa,
Valsts augu aizsardzības stacijas Vilānu FDP agronome

Pasargāsim tomātus no slimībām

Uz lauka un plēvju majās audzētiem tomātiem jau parādās tomātu brūnā puve. Uz tomātiem šī slimība pārnāk no kartupeļiem, kas inficējas pirmie.

Mēneša sākumā šīs slimības ierobežošanai ieteicams lietot Ditānu M-45 2,0 kg/ha, līdz rāzās novākšanai nogaidīšanas laiks 20 dienas, vai 1% Bordo šķidumu, līdz rāzās novākšanai nogaidīšanas laiks 8 dienas. Lai pagatavotu 1% Bordo šķidumu, uz 10 litriem ūdens jāņem 100 g kalķu un 100 g vara vitriola. Ieber traukā izsījatus kālķus, uzlej nedaudz ūdens, labi samaisa un tākai tad pielej pusī no vajadzīgā ūdens daudzuma. Pēc tam nepārtrauktā maisot pielej vara vitriola šķidumu, kurš iepliek šķīdinātā karstā ūdeni.

Sogad plāši izplatīts augu mājās, kā arī uz lauka augošiem tomātiem tomātu lapu brūnais pelējums, kad uz slimīgo augu lapām atrodami izplūduši zaļgandzelteni plankumi. Plankumus lapu apakšpusē pārkāpj samtaina olīvkāras vai rūsgana apsarme. Slimību veicina paaugstināts gaisa mitrums — 95%. Samazinoties gaisa mitrumam līdz 75%, augi inficējas maz, pie mitruma pakāpes zemākais par 60% augu saslimšana nenotiek.

Dāzās vietās siltumnīcās uz tomātiem ir parādījusies īstā miltrasa. Slimībai parādoties, izmiglojams Topāzs 100 EC 0,2-0,5 l/ha. Pirms preparāta lietošanas ieteicams rūpīgi iepazīties ar instrukciju.

Anita Trūpa,
Valsts augu aizsardzības stacijas Vilānu FDP agronome

Pārdod

VAZ-21033, 1979. g. Tālr. 21145;
M-4041; Jupiter-4; zirga plaujmašīnu. Tālr. 58411;
līti GAZ-52 Preiļos, Rēzeknes 19 - 1;
kombainu «Jeniseja»; MTZ kultivatoru. Tālr. 18340;
«Jenisejas» augstspiediena šūtenes. Tālr. 24574
vakaros;
Jawa-350-638 tehniskā kārtībā. Tālr. 18331 pēc 22;
miglotājus (400 l, 600 l, 800 l); minerālmēslu
kliedētājus; rullu presi; cementu; kaļķi. Tālr. 65147;
divistabu dzīvokli. Tālr. 23050;
skaldītu malku. Tālr. 23574 pēc 21;
govi, ir izvēle. Tālr. 50400;
darba kēvi. Tālr. 21060;
kēvi (3 g.). Tālr. 16232.

Perk

JUMZ bloku. Tālr. 14159, 21567;
VAZ no 1980. g. līdz 1991. g. par tirgus cenu. Tālr.
24723, 32927;
Kalnciema dzeltenos apdares ķieģeljus (300 gab.).
Tālr. 23252;
govi. Tālr. 34496.

Mainī

trīsistabu dzīvokli pret 1,5 vai vienstabas dzīvokli.
Tālr. 24347.

Ire

vienstabas dzīvokli Preiļos. Tālr. 55774.

Dāzadi

Pazudusi tumši brūna govs Aizkalnē. Atradēju lūdz
zvanīt 54621.

**Iepērkam
zāgmateriālus,
samaksa
pēc izšķirošanas.**
Tālr. 7 107 221,
mob. tālr. 9 359 125.

Preiļu elektisko tīklu rajona telpās
Preiļos, Paulāna ielā 27 strādā
veikals. Pārdošanā elektropreces —
sadales automāti, kabeli u.c. Darba
laiks no 8.00 līdz 12.00.

Pērkam piena autocisternu
GAZ-53. Piedāvāt: a/s
«Cesvaines piens»,
tālr. 8-248-52210.

**Par labākajām cenām pērk un
pārdod sertifikātus Preiļu pilsētas domē.**
Tālr. 21075. Livānos,
Stacijas ielā 1 (bijušais
pakalpojumu kombināts).
Tālr. 44228. Livānos veic
kopēšanas darbus.

Jau saule riet un atvadās no dienas,
Sirds pretī kļusumam un dusai iet.
To melno sāpi vārdos neizstāstīt,
To bēdu nepacelt, kas smagi spiež.

Izsakām līdzjūtību Imantam un Ilgai,

MĀTI mūžībā pavadot.

VZD Preiļu rajona nodalas kolektīvs

Tumsa klājās tik spēji,
Ardievas pateikt pat nevarēji,
Jo nepaspēji...
Izsakām dzīļu līdzjūtību Reginai
Pastarei sakārā ar VĪRA pēkšņo nāvi.
Anspoku, Dzalzavas fermu kolektīvi

Tētiņ, šajā brīdī kļusā
Atmiņā pie manis nāc,
Un kā tālās bērnu dienās
Mīlūs vārdus runāt sāc.

M.Bārbale
Esam kopā ar skolotāju Intu
Dumbrovsku, TĒVU smiltājā pavadot.

Aizkalnes skolas kolektīvs

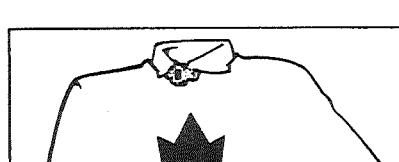
Laiks apstājas...
Ir tikai sirdi palikusi sāpe.

Izsakām līdzjūtību Imantam un An-

drīdai Kokiniem sakārā ar MĀTES un

VĪRAMĀTES nāvi.

IU «Preiļu aptieka» kolektīvs

JAUNĀMS!
Mazlietotas virsdrēbes
no KANĀDAS
VAIRUMĀ.

Rēzeknes linu fabrikas telpās, 1.
stāvā, Zilupes ielā 111.

Tālr.: 246-24521
246-24556

No sirds patecamies Vidsmuižas draudzes
prāvestam J.Pujātam un visiem tiem,
kas palīdzēja un dalījās lielajās sāpēs,
pavadot Andri Balckaru-Kalniņu kapu kalniņā.

Piederīgie